

A felmérésből és elemzésből a következő fontosabb következtetések vonhatók le:

az alkalmazott szolgáltatásformák és módszerek között újabb forma vagy módszer nem akadt. Az alkalmazott formák és módszerek összefüggésben állnak az egyes intézmények működési feltételeivel. Innen az igényesebbek kisebb népszerűsége;

nagy szakadék tátong a ténylegesen megkapott és az óhajtott szolgáltatások között a szakemberek körében. Ennek részben az intézmények passzivitása, részben a szakemberek elégtelen tájékozottsága az oka.

A felmérés és elemzés tanulságait a gyakorlat különféle részterületein kell vagy kellene hasznosítani. Így pl. a hatékonynak tartott formákat és módszereket, illetve általánossá tételüket intenzívebben kellene támogatni. Az oktatásban és a továbbképzésben különösen a szelektív informálásra és az aktív tájékoztatási formákra való felkészítést kellene erősíteni. Ezzel párhuzamosan kellene propagálni az informálódási lehetőségeket a felhasználók körében.

/Aktualne Problemy Informacj i Dokumentacj,
1975. 2.sz. p.23-29./

Futala Tibor

A „különlegesen tájékozott” személy szerepe a kutató szervezetben

Figyelemre méltó és érdekes témával foglalkozik cikkében W.E. HOLLAND professzor, aki a houstoni ürközpont egyetemén a vezetőképző központ igazgatója. Számos információáramlást és -forrást tanulmányozó felmérésben megállapítást nyert már az a szakirodalomban is gyakran emlegetett tény, hogy a kutatók és szakemberek a munkájukhoz, teljesítményükhöz szükséges szakmai és egyéb információkat csak részben veszik a közismert és szervezett tájékoztatási forrásokból /könyvek, folyóiratok, könyvtárak, dokumentációs és egyéb adatszolgáltatások stb./. A szükséges ismeretek, adatok másik része egymás között áramlik - munkatársaktól, szakmai megbeszéléseken, nemzetközi rendezvényeken - vagyis élőszó alapján, közvetlen forrásból gyűlik össze. Miután azonban ez utóbbi jelenség lényegesen nehezebben figyelhető, mérhető, sokkal kevesebben foglalkoznak e témával a tájékoztatás szakirodalmában. Eltérnek a vélemények, vajon az összes információigénynek hány százalékát nyerik az érdekeltek ilyen közvetlen forrásból. Egy a cikkben idézett szerző többszöri alapos tanulmányozás után 55%-ra teszi egy-egy kutató közvetlenül nyert információit. Egyes

szerzők összefüggést tulajdonítanak a közvetlen tájékozódás mértéke és tudományos kutatói munkában elért eredmények között. Mindez indokoltá teszi, hogy a közvetlen információszerezés lehetőségeit elősegítsék és lehetőleg kiterjesszék azok a vezetők, akiknek feladataihoz tartozik egy-egy intézményen belül a megfelelő információáramlás biztosítása a kutatás, tervezés sikerességének érdekében.

Ezzel a vezetési feladattal foglalkozik cikkében HOLLAND professzor és ehhez kínálja "kulcs"-ként, hogy: miként lehet a különböző kutatási céllal működő intézményekben felismerni a különlegesen tájékozott és szakmailag jól értesült személyeket, hogyan lehet megfelelően felhasználni tájékozottságukat és kapcsolataikat. Ezeket a munkatársakat nevezi cikkében a szerző "special communicator"-nak.

/Nehéz erre a fogalomra megfelelő magyar kifejezést találni: tájékozott - kevés, mert nincs benne a leírt aktivitás; hírközlő - nehézkes, és csak egy részét tükrözi a fogalomnak, csak a közlésre utal... Referáló./

A "kulcs-személy", akihez és akitől a hírek úgy áramlanak, hogy megtermékenyítik az intézményben folyó munkát és kedvező légkört teremtenek a hatékony és ötletgazdag kutatáshoz, felismerhető, ha jól megfigyeljük az egy-egy szervezetben, csoportban vagy témában dolgozó munkatársakat. A-nak több aktuális híre, ismerete van és általában értesültebb B-nél, A értesülései, megfigyelései megbízhatóbbak, találóbbak, mint amit B közöl, A információit a kollégák nagyobb része tudja meg és használja fel, mint a B-től származókat. A tájékozottság feltételezi az ismeretek nagy mennyiségét, megbízhatóságát és felhasználhatóságát. Az ilyen munkatársat megkülönbözteti kollégáitól az, hogy sok kapcsolattal, információforrással rendelkezik intézményen belül és kívül is. Különbözik a kapcsolattartás módja; sok emberrel érintkezik, s ezek nem kizárólag közvetlen munkatársai és felettesei; gyakran használja a telefont, sokat olvas nem szakterületéhez tartozó szakirodalmat is, ezért meglepő és újszerű asszociációkra képes stb.

A "kulcs-személy" általában szaktekintély a munka területén, publikációi vagy egyéb szakmai eredményei miatt munkatársai megbecsülésének örvend, többnyire magasabb beosztásban dolgozik, de mindenesetre olyan helyen, amelyben helyzeténél fogva áttekintésre képes, érzékeny felfogó- és megfigyelőképességgel rendelkezik. továbbá a hozzá áramló hírozból kiváló szelektáló képességgel emeli ki a fontosakat, fáradhatatlan kapcsolatépítő vertikálisan és horizontálisan egyaránt.

Mit tegyen a vezető? A vezetési feladat lényege, hogy lehetőleg minden feltételt biztosítani kell és fel kell használni minden lehetőséget, ami az alkotó, kutatómunkát sikeresebbé teszi. Fel kell ismerni ezeket a különlegesen értesült és hasznos szakmai híreket, ismereteket továbbító munkatársakat, meg kell teremteni számukra a kapcsolattartás és közvetlen információáramlás lehetőségeit, továbbá biztosítani kell a "kulcs-személy" szelektáló tehetségének kibontakozását a hasznos információk továbbítása érdekében.

Grofcsik Gusztávné

/IEEE Transactions of Professional Communication,
17.k. 3/4.sz. 1974.szept./dec. p.48-53./